

ПОКУШАЈИ ПРЕВАРА У ОСИГУРАЊУ МОТОРНИХ ВОЗИЛА У ДРУМСКОМ САОБРАЋАЈУ – ПРИКАЗ СЛУЧАЈЕВА

ATTEMPTS OF CAR INSURANCE FRAUDERY – CASE REPORT

Игор Радојевић¹; Ненад Марковић²

IX Симпозијум
"Опасна ситуација и веродостојност
настанка саобраћајне незгоде (преваре у осигурању)"

Резиме: У саобраћају свакодневно настаје велики број саобраћајних незгода у којима страда велики број људи и настају велике материјалне штете. Штете које настају употребом возила су у тој мери велике, да знатно утичу на буџете свих радно активних људи. Имајући у виду да се штете у саобраћају у највећем делу исплаћују из средстава осигурања, неопходно је детаљно и стручно анализирати сваку незгоду пре исплате штете. Осигуравајућа друштва имају посебан интерес да спрече евентуалне покушаје преваре приликом исплате накнаде по основу насталог штетног догађаја од кога је осигураник заштићен склопљеним уговором о осигурању. У овом раду ће бити анализиран покушај осигураничке преваре у осигурању моторних возила на примеру одштетног захтева из основа осигуруја од аутоодговорности и аутокаско поднетог "XXXXXXX XXXXXXXXX осигурање" XX, XXXXXXXX.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: ОСИГУРАЊЕ, САОБРАЋАЈНА НЕЗГОДА,
ОСИГУРАНИЧКА ПРЕВАРА

Abstract: There is daily high number of traffic accidents with in which a large number of people get killed or injured and which cause high material damage. Damages caused by using vehicles are so large, that significantly affect the budgets of all working people. Bearing in mind that the damages in traffic are mostly paid from the insurance funds, it is necessary to thoroughly and professionally analyze each accident prior to the payment of damages. Insurance companies have special interest to prevent any attempts at fraud in the compensation payment from which the insured is protected by the contract. This paper will analyze attempts in the insurance frauds concerning vehicle insurance in the example of basic self-liability insurance and kasko submitted to Sava Montenegro osiguranje "AD Podgorica".

KEY WORDS: CAR INSURANCE, TRAFFIC ACCIDENT,
INSURANCE FRAUDS

¹ Ловћен осигурање А.Д. Подгорица, igor.radojevic@lo.co.me

² Саобраћајни факултет у Београду, Катедра за безбедност саобраћаја и друмска возила, n.markovic@sf.bg.ac.rs

1. УВОД

Овај рад је заснован на подацима из осигуравајућих друштава и на раду "Осврт на неке покушаје преваре у осигурању моторних возила у друмском саобраћају – приказ случаја", Зборник радова, Златибор 20 – 22. мај 2010.

Савремени живот готово није могуће замислiti без свакодневне употребе моторних возила. Њихово коришћење одавно је престало да буде луксуз, и прерасло је у свакодневну потребу савременог човека. Због својих карактеристика у односу на остале учеснике у саобраћају, моторна возила стварају повећани ризик од настанка штетног догађаја (саобраћајне незгоде). Штете које настају употребом возила су широко распрострањене и велике, а у највећем делу се исплаћују из средстава осигуравајућих завода. Стога осигуравајућа друштва имају посебан интерес да спрече могуће преваре приликом исплате накнаде по основу насталог штетног догађаја од кога је осигураник заштићен склопљеним уговором о осигурању.

Према расположивим проценама стручњака који се баве покушајима превара у осигурању, а на темељу истраживања, осигуравајуће куће годишње изгубе и до 10% од укупног износа исплаћених штета, што је 5% од укупно полисираних премија осигурања. Јавља се проблем у томе што 95% грађана трпи последице због исплаћених штета, а посебно оних у незгодама које се заправо нису десиле, односно покушаје преваре, јер то посредно увећава премију осигурања.

У Републици Црној Гори не постоје поуздані подаци о томе колики је укупан износ покушаја осигураничких превара или остварених осигураничких превара изражен у ЕУР-има, па није могуће поуздано проценити у односу на износ премије осигурања. Изненађујући је податак из окружења да је у току 2006. и 2007. године остварен профит од покушаја превара који је за око 1,5 пута већи од профита који су остварила осигуравајућа друштва.

„Рецесија је више него повољно тло за остваривање свих видова превара“ речи су једног британског стручњака, а утисак који се намеће у јавности о осигурању, као моћном финансијском сектору, чини га највише изложеним у покушајима остваривања овакве врсте профита у условима економске кризе.

Покушаји преваре се најчешће врше у сектору моторних возила и то из основа ауто одговорности и ауто каско осигурања, а кроз покушај наплате раније насталих оштећења на возилу, а која су већ наплаћена код других осигуравајућих кућа. Овакве случајеве је у пракси и најтеже открити, а следећи појавни облик је повећавање обима штете након на-

стале саобраћајне незгоде која се заиста догодила. Као најсложенији појавни вид преваре су "фингиране" саобраћајне незгоде и намештени целокупни догађаји везано за саобраћајну незгоду.

Радници у осигуравајућим друштвима, посебно на пословима процене и ликвидације штета из основа осигурања моторних возила, данас су често сведоци да се са захтевом за накнаду штете обраћају оштећена лица која стварно нису оштећена.

2. ПОКУШАЈ ОСИГУРАНИЧКЕ ПРЕВАРЕ – ПРИКАЗ СЛУЧАЈА

У овом примеру је обрађена наводна саобраћајна незгода, која се наводно догодила дана XX. XX. XXXX. године на локалном путу у насељу XXXXX XXXX. У незгоди су учествовала два возила и то VW Passat и VW Touareg. Незгода се догодила тако што је возач возила VW Passat прешао на супротну траку и остварио контакт са возилом VW Touareg. Возило марке VW Passat је имало полису обавезног осигурања од аутодговорности xxxx xxxxxx и полису комбинованог осигурања моторних возила – ауто каско (AK) код истог осигуравајућег друштва.

Обе штете пријављене су осигуравајућем друштву, VW Passat по основу AK, VW Touareg по основу AO. Стручна лица xxxx xxxxxxxxxxxx осигурања су након пријављених незгода изашли на терен како би сачинили записник оштећења. Обе процене су независно рађене у два различита дана и радила су их два независна проценитеља. На првом спроведеном увиђају обојица су запазила да су оштећени делови (њихов већи део) били прислоњени поред аута, а на возилима су запазили и већи број нелогично насталих оштећења на возилима, као што су:

Слика бр. 1

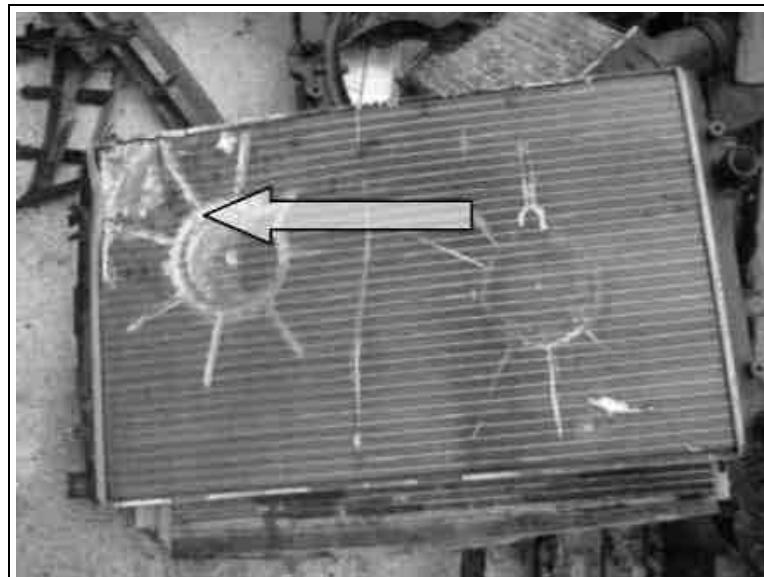
На возилу Passat проценитељ је уочио да је поклопац моторног простора поправљан ("исправљан") (слика 1), као и да су се на предњем бранику задржале капљице воде (од кише), а што је указивало да је предњи браник свеже офарбан (слика 2).

Слика бр. 2

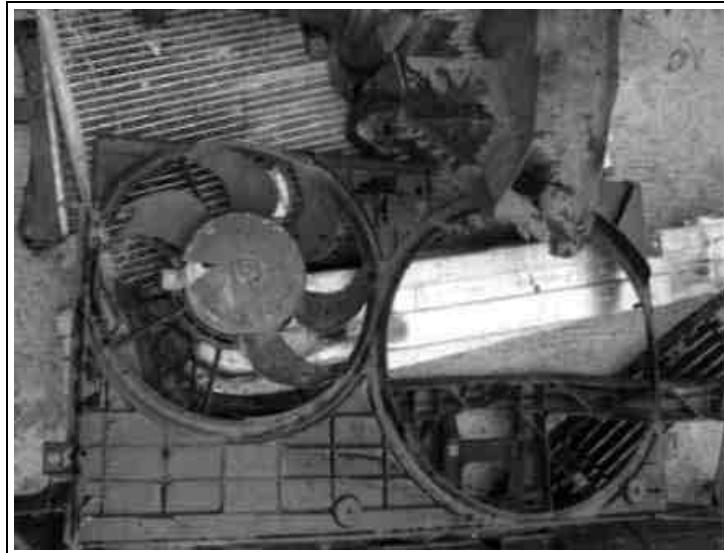
Поред тога на возилу ни оштећења на хладњацима ни на предњем везном лиму нису одговарала описаном начину судара (слике 3 и 4), а што адекватно школовани и обучени вештаци лако могу утврдити и открити у оваквим и сличним случајевима.

Слика бр. 3

На возилу VW Touareg проценитељ је уочио да носач "шина" браника не одговара моделу овог возила, односно да није део са овог возила. Провером броја шасије рачунарским програмом идентификовано је да је за исто возило (под другим таблицама и другим именом власника) од раније пријављена штета.

Слика бр. 4

Слика бр. 5

Упоређивањем фотографија утврђено је да шина заиста не припада наведеном возилу. На слици 5 је шина са истог возила за које је раније наплаћена штета, а на слици 6 је шина из пријављене саобраћајне незгоде која очигледно не припада Touaregu.

На овом возилу је такође уочено да су елементи предњег левог вешања неправилно оштећени, пробијени корозијом, а везани новим вијком, што је такође указивало да не припадају истом склопу, односно да су наведени делови били измонтирани и поново намонтирани на возило (слика 7).

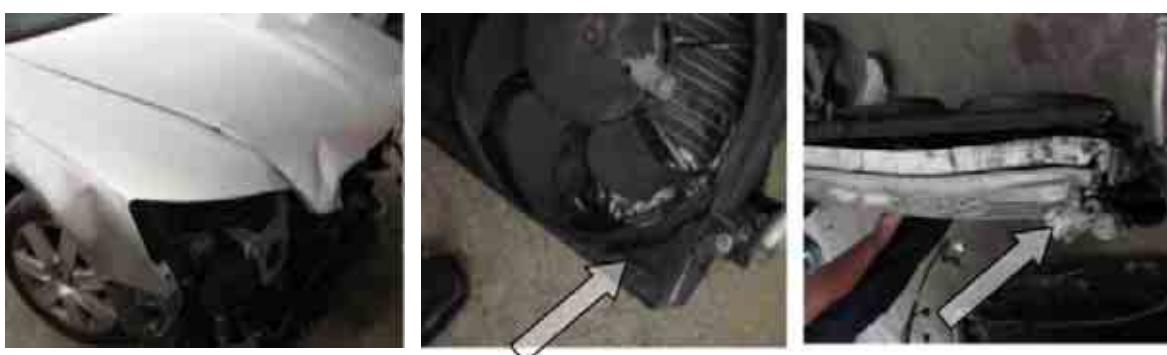
Након што је документација комплетирана, започет је процес интерне истраге. Даљом провером се дошло до података да су се имена власника возила од раније појављивала у систему, а била су позната и процењитељима по честим пријавама штетних догађаја, што је све указивало на покушај преваре.

Слика бр. 6

Слика бр. 7

Слика бр. 8

Оштећења хладњака и предњег везног лима на возилу VW Passat били су познати проценитељима из неког ранијег предмета, јер је увиђај и попис оштећених делова извршен у истом окружењу и на исти начин. Након јављања сумње отворени су предмети по пријави штете из АО на возилу Audi из другог штетног догађаја и уочена су идентична оште-

ћења (слика 8). Откривање оваквих и сличних "фингирањих" догађаја и оштећења везано за преваре у осигурању је могуће утврдити ангажовањем независних експерата, вештака и проценитеља посебно обучених и образованих за анализе оваквих случајева.

Провером записника МУП-а уочили смо да је возило марке Audi возила иста особа као и возило VW Passat које је учествовало у спорном догађају. Такође је уочено да су и полицијски записници потписани истим именима полицајца који су радили оба увиђаја. Имајући у виду наведене чињенице и детаљнију анализу коју смо извршили утврдили смо да су наведени полицијски записници „фингирали“, и да се ради о истим „оштећеницима“ који су се мењали као возачи различитих возила, а све штете у којима су се они појављивали било су као узрочници или оштећени. Након утврђивања свих потребних чињеница, наведена лица су процесуирана пред надлежним службама криминала Управе полиције на даљу обраду. Ове три пријављене наводне штете за ова три возила и ова три догађаја, имала су резервисани износ од преко 22.000 евра, који захваљујући стручној служби техничке ликвидације XXX XXXX xxxxxx, није исплаћен.

3. ЗАКЉУЧАК

Основно питање које се поставља када се има у виду све већи број покушаја преваре у осигурању и све веће вредности возила и људских живота, свакако је "Како се заштитити од преваре?". Наиме, неопходно је на адекватан начин обештетити стварно оштећене и то на најбржи и најједноставнији начин, а при том пажљивом анализом одстранити оне који покушавају да преваре осигуравајуће заводе.

Интензивна сарадња осигуравајућих друштава, перманентна размена информација, формирања „црне листе“ и предузимање сличних мера ће у значајној мери спречити појаву превара у осигурању. Да би се све наведено могло спровести неопходна је помоћ Удружења осигуравајућих друштава, које би, кроз формирање базе података и јединствен информациони систем, пружало помоћ око идентификације и упоређивања штетних догађаја.

Неопходно је напоменути и нагласити да од квалитета спроведеног увиђаја саобраћајне незгоде у многоме зависи и експедитивност у утврђивању одлучних чињеница за доношење одлуке да ли исплатити насталу штету или је сматрати намештеним догађајем, па је неопходна и квалитетна сарадња са вештацима саобраћајно техничке струке и саобраћајном полицијом. Наиме, увођењем обавезног фотографисања оштећених возила и лица места саобраћајне незгоде може се допринети пре-

венцији покушаја преваре, јер се на тај начин могу упоредити оштећења и доћи до закључка да ли су негде већ била идентична оштећења.

У земљама из окружења увођење система бонуса и малуса је у знатној мери смањило број превара у осигурању, тако што су „добровољни“ осигураници дестимулисани да учествују у намештеним саобраћајним незгодама, јер им се тиме повећава премија осигурања, а лицима која не учествују у незгодама се премија смањује.

Имајући све ово у виду морамо бити свесни да још увек нисмо у стању да знатно смањимо покушаје преваре у осигурањима на нашим просторима, али је неопходно да је у што већој мери спречимо, па је неопходно што пре направити јединствене смернице за спречавање превара у осигурањима. Посебно је важно да анализе незгода (а посебно оштећења) врше школовани вештаци и проценитељи.

ЛИТЕРАТУРА

- [1.] Закон о основама безбедности саобраћаја на путевима, Службени лист Србије и Црне Горе, двадесет друго издање, Београд, 2003.
- [2.] Зборник радова, Златибор 20-22 мај 2010.
- [3.] Вујанић, М., Липовац, К. и др., Саобраћајно-техничко вештачење, приручник, МИД Инжењеринг, Београд, 1996.
- [4.] Вујанић, М., Липовац, М. и др., Приручник за саобраћајно-техничко вјештачење и процјене штета на возилима, Модул, Бања Лука, 2000.
- [5.] Вујанић, М., ЗБИРКА ЗАДАТАКА ИЗ БЕЗБЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА СА ПРАКТИКУМОМ, Саобраћајни факултет у Београду, Београд, 2001.
- [6.] Драгач, Р., Вујанић, М., БЕЗБЕДНОСТ САОБРАЋАЈА II ДЕО, Саобраћајни факултет у Београду, Београд, 2002.
- [7.] Драгач, Р., БЕЗБЕДНОСТ ДРУМСКОГ САОБРАЋАЈА III ДЕО, Саобраћајни факултет у Београду, Београд, 2000.